Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER ONDERTEKENING
Aan: MOCW, MPVO

Primair Onderwijs

Van
5.1.2 e
T 5.1.2 e

Datum
09 november 2022

Referentie
34807791

Bijlagen

Intern OCW afgestemd
IVHO

Interdepartementaal afgestemd
AZ, BZK, EZK, Fin, SZW

nota

NtO Kamerbrief derde voortgangsrapportage NP Onderwijs

Aanleiding

Op uiterlijk 17 november willen we de derde voortgangsrapportage over het Nationaal Programma Onderwijs (NP Onderwijs) voor funderend onderwijs en mbo/ho aan de Kamer aanbieden. In de Kamerbrief bij deze voortgangsrapportage worden de uitkomsten van de rapportage geduid en verdere acties aangekondigd. U heeft vorige week een concept-versie van deze brief gelezen. Aan de hand van uw opmerkingen is de brief aangepast.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd de Kamerbrief te ondertekenen.

Kernpunten

- Aan de Kamer is toegezegd dat wij halfjaarlijks rapporteren. Voor deze rapportage is verzending op donderdag 17 november gewenst, omdat de onderzoekers van het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs op die dag naar buiten zullen gaan met factsheets over de actuele resultaten over leerprestaties in het po.
- De brief is vorige week in concept-versie aan u voorgelegd en parallel heeft ook interdepartementaal overleg plaatsgehad. Op basis van uw opmerkingen en de interdepartementale input zijn wijzigingen doorgevoerd in deze versie.

Toelichting

- **Aanpassing brief t.o.v. conceptversie:**
    - **Redactieslag**: in de concept-versie van de brief liepen de schrijfstijlen tussen funderend onderwijs en mbo en ho uiteen. De eindversie van de brief is om die reden op een aantal punten aangepast en er is nog een redactieslag gevoerd.
    - **Opmerkingen MPVO:**
        - Tekstuele wijzigingen zijn doorgevoerd.
        - Leerresultaten: er is explicieter opgenomen dat wij beschikking hebben over data op een beperkt aantal vakken/ leergebieden.
        - Externe inhuur: op dit punt vroeg u of meer maatregelen. Hier is ingevoegd dat op basis van de monitoring van het gebruik van externe partijen en het overleg hierover met sectorraden verdere stappen worden bepaald. Deze passage sluit aan op de lijn die eerder met u besproken is.

- Verantwoording 2021 via xbrl: in deze passages hebben we steviger naar voren gebracht dat besturen de middelen behoren te verantwoorden.
- Naar aanleiding van de vraag van MPVO over de uitgave van de middelen: tijdens de brainstorm ontstond per abuis het beeld dat scholen de middelen niet snel genoeg uitgeven. Het beeld is echter dat wanneer scholen de extra middelen in hetzelfde tempo uit blijven geven, deze (ruim) voor het einde van de looptijd besteed.

- **Opmerkingen MOCW:**
  - Tekstuele wijzigingen zijn doorgevoerd.
  - In de brief staan een aantal keer oproepen en handelingen vanuit MOCW en/of MPVO. Dit is omdat de brief ook een appreciatie vanuit OCW is op de voortgang en de brief niet alleen een feitelijke voortgangsrapportage is.
  - Informatie over studieprestaties is toegevoegd:
    - We refereren aan de studentenpeiling dit voorjaar waarin een deel van de studenten aangaf studievertraging te hebben ingelopen.
    - Het inzicht in 'harde cijfers' m.b.t. studieprestaties van studenten is beperkt, o.m. door grote variatie aan opleidingen. We werken er wel aan meer inzicht te krijgen door middel van een fieldlab studievoortgang in het mbo. Ook wordt een cohortstudie opgezet, zoals het NCO dat nu doet voor het po en vo. Daarmee kunnen we meer inzichten gaan krijgen in de studieprestaties.
  - Opmerking over stagetekorten en dat dit met name gevolg is van arbeidsmarkt en afnemende invloed corona.
    - Expliciete verwijzing naar de evaluatie van het actieplan stages en leerbanen (dat deels door het NPO is bekostigd) opgenomen. Actieplan (en daarmee de middelen) heeft bijdrage geleverd aan het teruglopen van het stagetekort.
  - Passage over verlengingsjaar is verduidelijkt. Door de recente verlenging is het verlengingsjaar nog niet vaak door instellingen wordt ingezet.
  - Het stuk over onvolledige rapportage in de jaarverslagen is verduidelijkt.
  - Vraag over de studentenaantallen op universiteiten
    - We zien een lichte afname in masterstudenten, maar een toename in bachelorstudenten. Over het geheel blijven de aantallen ongeveer gelijk.
    - Dit is een ander beeld dan mbo (m.n. BOL) en hbo, waar de studentenaantallen teruglopen.

        - De passage over gebrek aan transparantie bij het verdelen van middelen aan onderzoekers is verduidelijkt.
        - Eerste (tussen)resultaten van de onderzoeken m.b.t. studentenwelzijn worden komend najaar verwacht. Hier kunnen we bij de voortgangsrapportage komend najaar op ingaan.
    - **Interdepartementaal:** er is ambtelijk overleg geweest met andere departementen over de Kamerbrief. Naar aanleiding van hun aanbevelingen is het volgende aangepast:
        - op verzoek van SZW is een zin weggehaald over de verminderde arbeidskansen ten tijde van een recessie van mensen zonder kwalificatie.
        - op verzoek van VWS is een zin opgenomen over de gemeenschappelijke inzet met VWS op het mentale welbevinden van leerlingen en studenten.
        - op verzoek van BZK is er een aantal plekken in de brief iets meer aandacht voor de rol van gemeentes.
        - Op verzoek van FIN is er een alinea opgenomen over de monitoring van de resultaten en over de structurele opbrengsten van het NP Onderwijs.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Persoonsgegevens van de opstellers van deze nota zijn niet openbaargemaakt.

zie opmerking

5.1.2.e

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER BESLUITVORMING
Aan: MOCW

Middelbaar Beroeps Onderwijs

Van
5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

Datum
3 november 2022

Referentie
34333011

Bijlagen
2

Intern OCW afgestemd
HOenS, OWB, PO, VO

nota

Voortgangsrapportage NP Onderwijs mbo-ho en lijn Kamerbrief

Aanleiding

Op uiterlijk 17 november biedt u - samen met MPVO - de derde voortgangsrapportage over het Nationaal Programma Onderwijs (NP Onderwijs) voor funderend onderwijs en mbo/ho aan de Kamer aan. U wordt hierbij geïnformeerd over de lijn van de Kamerbrief en de voortgangsrapportage. Het betreft een 90/95% procent versie, die gezien de beperkt beschikbare tijd, parallel in lijn is gegaan naar de MPVO. Er zal nog een redactieslag plaatsvinden, waarbij uiteraard ook ruimte is voor eventuele inhoudelijke aanpassingen. Aangezien u nog niet eerder bent geïnformeerd en gezien de tijdsklem leggen wij u op dit moment deze conceptversie voor. In de Kamerbrief bij de voortgangsrapportage worden de uitkomsten van de rapportage geduid en verdere acties aangekondigd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de lijn van bijgevoegde brief. Voorliggende versie is niét voor verzending. Deze versie wordt na opmerkingen en/of akkoord tot een definitieve versie gemaakt, die vervolgens ter ondertekening bij u en MPVO wordt voorgelegd.

Kernpunten

- De derde voortgangsrapportage en de brief betreft alle sectoren van primair onderwijs tot en met hoger onderwijs . Met een gezamenlijke brief stralen we uit dat het één programma betreft. Vanaf pagina negen wordt ingegaan op mbo-ho en onderzoek.
- Aan de Kamer is toegezegd dat wij halfjaarlijks rapporteren. Voor deze rapportage is verzending op uiterlijk donderdag 17 november noodzakelijk, omdat de onderzoekers van het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs dan de factsheets publiceren over de actuele leerprestaties in het po. Het moment van publicatie van de factsheets is op verzoek MPVO al langer aangehouden.

Algemene lijn van de brief:

- Er wordt hard aan het programma gewerkt, de uitvoering is op stoom en we zien enkele positieve ontwikkelingen, maar de opdracht is zeker niet klaar.
- Gelukkig is er nog tijd en geld om aan die opdracht verder te werken.
- We vragen instellingen te blijven monitoren, maatwerk te bieden en te focussen.
- Een deel van de scholen en instellingen heeft onvoldoende verantwoord. Wij gaan hen ondersteunen, faciliteren en aanspreken op de verantwoording.
- Daarnaast maken we een koppeling met de CA-maatregelen:

- Masterplan basisvaardigheden
- Werkagenda MBO
- Bestuursakkoord hoger onderwijs en onderzoek

Specifieke punten mbo/ho:

- Problematiek op mentaal vlak en studievoortgang blijkt vaak hardnekkig.
- Activiteiten zijn op stoom gekomen. Dat is ook terug te zien in de bestedingen. Met name mbo heeft vrijwel de gehele planning gerealiseerd.
- Het lukt instellingen goed om personeel aan te trekken.
- Op themaniveau zijn verschillen te zien, en wel:
  - In- en doorstroom en stages loopt voorop (acties en bestedingen)
  - Thema's coschappen en lerarenopleidingen liepen bij vorige meting ver achter. Dat been lijkt nu bijgetrokken.
  - Op het thema studentenwelzijn zijn instellingen niet altijd tevreden over de voortgang van de actie (vaker dan bij andere thema's).

Zorgpunten

- De instroom daalt (meer dan verwacht). Vooral bij mbo, maar ook hbo. Wo blijft ongeveer gelijk. Ook neemt uitval en ongediplomeerde uitstroom toe.
- Bij de instroom en uitval lijkt er ook een verband met de kwaliteit van de instroom en de exameneisen in het vo.
- De inzet is dat de examennormen voor 2022/2023 weer worden zoals ze voor corona waren (wordt afgestemd met MPVO, voorliggende opties zijn: geen maatregelen of enkel een extra herkansing en verlengd tweede tijdvak);
- Bij stages en uitstroom krijgen we signalen dat 'groenpluk' toeneemt. U benadrukt hier het belang een diploma voor de positie op de arbeidsmarkt van de student nu, maar zeker ook in de toekomst.
- Ook de verantwoording in de jaarverslagen een aandachtspunt. Dit is nodig om een integraal beeld te kunnen vormen van de bestedingen. U heeft i.o.m. de Raden besloten om een extra uitvraag voor het jaarverslag 2021 te doen bij instellingen die niet (geheel) voldeden aan het bestuursakkoord. Deze informatie wordt opgenomen in de rapportage van het voorjaar 2023.

Specifieke punten onderzoek:

- Op het gebied van ondersteuning voor onderzoekers met een tijdelijk contract lopen de bestedingen op. Dit is goed om te zien.
- Wij ontvangen gemengde signalen van onderzoekers over de transparantie van instellingen omtrent het toekennen van de middelen.
- Voorgesteld wordt om instellingen in deze Kamerbrief (nogmaals) op te roepen transparant te zijn richting onderzoekers over de toekenning van de middelen.
- Ook kunt u aangeven dat u hierover met de instellingen in gesprek zal gaan. OWB zal dit aandachtspunt dan tijdens de stakeholdergesprekken aankaarten.
- Onderzoekers geven aan blij te zijn met de mogelijkheid tot verlenging.

Specifieke punten funderend onderwijs:

- Het algemene beeld is dat leervertragingen vorig jaar eerder zijn toe- dan afgenomen. Er zijn wel grote verschillen tussen groepen leerlingen en vakken.
- Aan de andere kant zien we dat scholen de uitvoering van het NP Onderwijs goed ter hand hebben genomen.
- Er resteert nog drie jaar, dit schooljaar meegerekend, en veel middelen om de doelen te bereiken. Door goede monitoring van resultaten door scholen en door scherpe inzet van middelen en instrumenten behorende bij het NP Onderwijs hebben wij er vertrouwen in dat de achterstanden van leerlingen goeddeels ingehaald kunnen worden. Vanuit OCW krijgen schoolleiders en leraren de tools in handen om nog gerichter aan het werk te gaan met het NP Onderwijs.

Toelichting

Opzet van het programma

- Door uw voorgangers is het NP Onderwijs gestart met als doel studievertragingen in te halen en zo studieloopbanen en het onderwijs te herstellen en verder te ontwikkelen tijdens en na corona. Ook worden onderzoekers met tijdelijke contracten geholpen die door de pandemie vertraging in hun onderzoek hebben opgelopen.
- Onderwijsinstellingen hebben in de zomer van 2021 bestedingsplannen gemaakt voor de corona-enveloppe. Zij konden deze middelen inzetten op zes thema's, waaronder het aanpakken van studievertraging en studentenwelzijn.
- De voorliggende voortgangsrapportage is gebaseerd op de volgende onderzoeken en rapporten:
  - Een implementatiemonitor: deze geeft inzicht in de inzet van de NP Onderwijsmiddelen en voortgang van de acties/interventies door de onderwijsinstellingen. Hiervoor is een steekproef van 39 instellingen (verdeeld over mbo, hbo en wo) gebruikt. Zij hebben financiële gegevens aangeleverd en bij alle instellingen zijn interviews afgenomen. Op drie thema's (medezeggenschap, studenten in een kwetsbare positie en instroom van nieuwe studenten) hebben tevens gesprekstafels plaatsgevonden. Deze thema's kwamen bij de vorige rapportage als aandachtspunt naar voren. Ook kregen wij signalen dat de betrokkenheid van de medezeggenschap niet op alle instellingen goed verliep.
  - Een macromonitor: een rapportage die inzicht geeft in de studieloopbanen van studenten en de veranderingen die daarin optreden gedurende en na corona (ten tijde van het NP Onderwijs) en afgezet tegen de pre-corona periode.

Belangrijkste uitkomsten per NP Onderwijs-thema voor mbo-ho

Soepele in- en doorstroom

- In po-vo zien we dat de leerachterstanden op sommige vlakken nog steeds toenemen. Daarbij valt op dat ook leerlingen met een hoge sociaal-economische status (ses) de dans niet ontspringen; Dit heeft implicaties voor de instroom in het vervolgonderwijs.

- In het corona-cohort 19-20 was ook een verhoogde doorstroom vmbo > havo en havo > vwo te zien. De instroom in het vervolgonderwijs was ook iets verhoogd, mogelijk door de pandemie en de verminderde mogelijkheden voor bijvoorbeeld een tussenjaar. Dat is nu weer verdwenen;
- Effecten in het mbo-ho van, bijvoorbeeld, duimregeling in het vo zijn nog niet helemaal zichtbaar. Wel is er sprake van verhoogde uitval bij eerste en ouderejaars. Mogelijk gaan die effecten het komende studiejaar scherper zichtbaar worden;
- Sommige instellingen geven aan extra te hebben ingezet op een goede opvang van de eerstejaars, maar de bestedingen op dit thema zijn relatief gering. Middelen worden vooral ingezet om studievertraging in te lopen of om studenten extra te begeleiden;
- De bestedingen op dit thema zijn het verst van alle thema's.

Studentenwelzijn
- In het vo kampen leerlingen in toenemende mate sociaal-emotionele problemen. Over de hele linie (vo-ho) is te zien dat leerlingen kampen met socialisatie- en gedragsproblemen. De motivatie is minder en leerlingen/studenten lijken ook minder bewust van sociale normen in de les;
- Instellingen zetten met name in op generieke maatregelen en minder op doelgroepen. De middelen gaan met name naar versterking van de supportstructuur, waarmee de individuele student geholpen wordt;
- Het blijft een belangrijk aandachtspunt om studenten te bereiken die hulp nodig hebben. Studenten melden zichzelf niet altijd, zeker als het om problemen op het gebied van mentaal welzijn of armoede/schulden gaat;
- Instellingen zijn minder tevreden over de voortgang en bestedingen lopen ook achter ten opzichte van het thema in- en doorstroom of stages.

Stages
- De stagetekorten lijken verleden tijd. De markt is weer flink aangetrokken. Ook de bestedingen op dit thema zijn op orde.
- De instellingen waarschuwen wel dat er nu een andere trend zichtbaar wordt: groenpluk. Studenten worden vaker benaderd om -voordat zij een diploma hebben- het onderwijs te verlaten en te gaan werken. Ook lijken studenten uit eigen beweging meer uit te stromen (tussenjaar) en de gespannen arbeidsmarkt maakt dat ook mogelijk.
- Op dit thema wordt wél nadrukkelijk ingezet op het begeleiden van studenten in een kwetsbare positie naar een stage.

Coschappen
- Bestedingen lijken enigszins bij te trekken vergeleken met de vorige meting;
- De instellingen trekken middelen uit voor extra coschapplaatsen;
- Daarnaast is het beeld dat de reguliere zorg weer grotendeels op gang is;

Lerarenopleidingen
- Instellingen zetten in op extra begeleiding door inzet van extra lerarenopleiders; onder meer door het aantrekken van nieuw personeel;
- Relatief veel activiteiten zijn (t.o.v. de andere thema's) nog in de opstartfase.

Jeugdwerkloosheid
- 75% van de mbo-instellingen in de steekproef zet in op dit thema;
- De inzet zit vooral op de intensivering van loopbaanoriëntatie en -begeleiding. Relatief weinig wordt er ingezet op 'warme overdracht'.
- Door OCW wordt gewerkt aan een wetsvoorstel om de overgang van studie naar werk voor jongeren in een kwetsbare positie te verbeteren.

Ondersteuning onderzoekers
- In 2021 is er minder budget uitgegeven dan was begroot door de instellingen;
- Ten minste 2200 onderzoekers zijn in 2021 geholpen door het NP Onderwijs;
- In 2022 is, op basis van de meting in de Implementatiemonitor, een versnelling van de bestedingen zichtbaar.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Persoonsgegevens van de opstellers van deze nota zijn niet openbaargemaakt.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER BESLUITVORMING
Aan: MPVO

Primair Onderwijs

Van
5.1.2.e

Datum
02 november 2022

Referentie
34753277

Bijlagen
-concept-kamerbrief voortgangsrapportage NP Onderwijs

-derde voortgangsrapportage NP Onderwijs

-factsheet over leerprestaties verschillende groepen/ leergebieden

Intern OCW afgestemd
HOenS, IVHO, MBO

Interdepartementaal afgestemd
FIN, SZW

nota

NtB concept-versie Kamerbrief derde voortgangsrapportage

Aanleiding

Op uiterlijk 17 november willen we de derde voortgangsrapportage over het Nationaal Programma Onderwijs (NP Onderwijs) voor funderend onderwijs en mbo/ho aan de Kamer aanbieden. In de Kamerbrief bij deze voortgangsrapportage, die u samen met MOCW aanbiedt aan de Kamer, worden de uitkomsten van de rapportage geduid en verdere acties aangekondigd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de bijgevoegde conceptversie. Deze versie gaat parallel naar MOCW. Deze versie wordt daarna tot een definitieve versie gemaakt, die vervolgens ter ondertekening bij u en MOCW wordt voorgelegd.

5.1.2.e

goede brief! Groet Pim Dros.

Kernpunten

- Op 18 oktober bent u in een brainstormsessie geïnformeerd over de leerresultaten en de uitvoering van het NP Onderwijs en over mogelijke acties, die we op basis van de resultaten kunnen nemen. We hebben de lijn uit de brainstorm gehanteerd in de brief.
- De derde voortgangsrapportage betreft weer alle sectoren van primair onderwijs tot en met hoger onderwijs. De brief gaat daarom óók over alle sectoren. De eerste negen pagina's hebben betrekking op het funderend onderwijs. Met een gezamenlijke brief stralen we uit dat het één programma betreft.
- Aan de Kamer is toegezegd dat wij halfjaarlijks rapporteren. Voor deze rapportage is verzending op woensdag 16 november of uiterlijk donderdag 17 november gewenst, omdat de onderzoekers van het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs uiterlijk 17 november naar buiten zullen gaan met factsheets over de actuele resultaten over leerprestaties in het po. Zij hebben het moment van publicatie van de factsheets op ons verzoek langer aangehouden en willen niet later dan 17 november naar buiten.
- Kern van de brief voor funderend onderwijs: de resultaten op het gebied van leerprestaties zijn wisselend. Er zijn o.a. verschillen tussen de vaardigheden. Dat hangt mogelijk samen met de verschillende manieren waarop kennis en vaardigheid per onderdeel wordt ontwikkeld. Het algemene beeld is dat leervertragingen vorig jaar voor bepaalde vakken zijn toegenomen. Tegelijkertijd zien we dat scholen de uitvoering van het

NP Onderwijs goed ter hand hebben genomen. We hebben nog drie jaar, met het huidige schooljaar meegerekend, om uitvoering te geven aan het programma en de doelen te bereiken. Ook is een groot deel van de middelen nog niet ingezet, wat ook past bij de fase waarin we met het NP Onderwijs zitten, waarin scholen nog ruim 2,5 jaar voor de boeg hebben. Door goede monitoring van resultaten door scholen, door scherpe inzet van middelen en instrumenten behorende bij het NP Onderwijs en door maatwerk voor de leerling hebben wij er vertrouwen in dat de achterstanden van leerlingen goeddeels ingehaald kunnen worden. Vanuit OCW krijgen schoolleiders en leraren de tools in handen om nog gerichter aan het werk te gaan met het NP Onderwijs door middel van kennisdeling en ondersteuning.

Toelichting

- **Brainstorm 18/10:** in de brainstorm gaf u de volgende boodschap mee:
    - De leerprestaties laten een divers beeld zien. Het genuanceerde beeld moet met onderbouwing in de brief naar voren komen. We moeten lezers daarin stapsgewijs meenemen. Dit rijke beeld hebben we verwerkt in de brief en in de voortgangsrapportage. Over de resultaten bij een aantal specifieke groepen is een aanvullend factsheet bijgevoegd.
    - Voor de leerprestaties valt op dat we alleen zicht hebben op de prestaties op kernvakken. Dat het dus om een uitsnede gaat moet duidelijk zijn in de brief. Indien mogelijk is het wenselijk om een breder beeld m.b.t. schoolvakken in de brief te laten zien.
    - Het NP Onderwijs en het Masterplan basisvaardigheden moeten los van elkaar gepresenteerd worden. NP Onderwijs is tijdelijk en gaat over het tegengaan van corona gerelateerde achterstanden. Het Masterplan moet zorgen voor een structureel effect. Een duidelijk verwijzing van NP Onderwijs naar het Masterplan voor de structurele aanpak is wel wenselijk.
    - Qua ondersteunend aanbod moeten we scholen ondersteunen en inspireren waar we kunnen. Andere aanvullende maatregelen, zoals scholen aanmoedigen de overgangsnormen van voor corona weer te hanteren, zijn interessant en moeten verder worden uitgewerkt. Ook het aanspreken van besturen op het vullen van de verantwoording is belangrijk.
- **Voortgangsrapportage**: bij deze nota is ter informatie ook de derde voortgangsrapportage zelf bijgevoegd. Deze rapportage is opgesteld op basis van verschillende externe onderzoeken (CITO, NCO, implementatiemonitor door Regioplan). De voortgangsrapportage wordt op dit moment vormgegeven. Bij de verzending naar de Kamer worden ook de onderliggende onderzoeksrapporten meegestuurd. In deze voortgangsrapportage worden de resultaten gepresenteerd van zowel de leerresultaten als de uitvoering. De rapportage geeft een beeld van schooljaar 2021/2022. In de rapportage wordt

o.a. meer inzicht gegeven in de resultaten op verschillende vakken en van verschillende groepen leerlingen, zoals door u gewenst (p. 8-15 van de VGR).

- **Interdepartementaal overleg:** ambtelijk is er op 3/11 interdepartementaal gesproken met de ministeries van FIN, SZW, BZK en VWS over de resultaten en de lijn van de Kamerbrief. Zij kunnen zich vinden in de lijn voor de brief, maar zij zouden wel graag een duidelijker antwoord krijgen op de vraag hoe leerlingen ervoor hadden gestaan als er geen extra middelen waren geweest. Deze vraag hebben wij eerder al aan verschillende wetenschappers voorgelegd, maar een bevredigend antwoord hebben we nog niet. Wij zullen verder onderzoeken hoe we daar een duidelijker antwoord op kunnen geven, bijvoorbeeld aan de hand van een internationale vergelijking. Op dit moment is er nog geen onderzoek over hoe andere landen ervoor staan met het herstel na een min of meer normaal schooljaar. Er zijn wel berichten dat in de VS de extra middelen simpelweg niet worden ingezet.
- **Omgevingsanalyse COM**: uit de omgevingsanalyse die vorige week is gemaakt komt naar voren dat in de media diverse stukken geschreven zijn over het NP Onderwijs, o.a. wordt gesuggereerd dat geld mogelijkerwijs niet goed is ingezet, omdat er geen goed beeld is waar het aan wordt besteed. Daartegenover staan ook media-uitingen die laten zien dat scholen de middelen op een zinvolle wijze inzetten Met de brief kunnen we op deze signalen ook weerwoord geven.
- **Eindexamens**: in een aparte Kamerbrief over eindexamens wordt nader ingegaan op de acties die we dit jaar in dat kader nemen. U heeft over dit onderwerp eerder een nota ontvangen en op 8 november een brainstorm. Aan de hand van de uitkomst van de brainstorm en moment van verzending van de examenbrief passen wij de tekenversie van deze brief aan op het punt van normalisering/herstel van normen.
- **Aanvullende maatregelen**: we hebben in de acties die we als vervolg op deze resultaten inzetten aangegeven dat scholen zelf moeten blijven sturen op het programma en aan de hand van resultaten maatwerk moeten bieden voor leerlingen, zodat alle leerlingen in beeld zijn en blijven. Aan onze kant breiden we het ondersteuningsaanbod uit en verrijken we dit. We zorgen ervoor onder andere door doorontwikkeling van de menukaart dat de evidentie ook landt in de klas en we geven scholen meer handvatten om de interventies uit te voeren. Ook gaan we scholen ondersteunen bij de monitoring. Waar het om verantwoording gaat spreken we besturen aan en verwachten we op dat vlak verbetering.
- **Openstaande moties en toezeggingen**: in de brief wordt een motie van De Hoop (PvdA) afgedaan, waarmee werd voorgesteld om meer praktijkgerichte interventies toe te voegen aan de menukaart. Verder staan er geen moties open voor het NP Onderwijs. Wat betreft de toezeggingen zijn we met een groot deel van de toezeggingen aan de slag/voldoen we in de voortgangsrapportage.

Beeld is: Of nog niet uitgegeven/benut of aan de verkeerde dingen. / Hoe tackelen we dit?

- **Externe partijen**: de volgende versie van de brief en voortgangsrapportage willen we ter informatie kort voor het uitgaan van de brief onder embargo delen met de sectororganisaties.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

TER BESLUITVORMING
Aan: MPVO

Primair Onderwijs

Van
5.1.2.e

Datum
02 november 2022

Referentie
34753277

Bijlagen
-concept-kamerbrief voortgangsrapportage NP Onderwijs

-derde voortgangsrapportage NP Onderwijs

-factsheet over leerprestaties verschillende groepen/ leergebieden

Intern OCW afgestemd
HOenS, IVHO, MBO

Interdepartementaal afgestemd
FIN, SZW

nota

NtB concept-versie Kamerbrief derde voortgangsrapportage

Aanleiding

Op uiterlijk 17 november willen we de derde voortgangsrapportage over het Nationaal Programma Onderwijs (NP Onderwijs) voor funderend onderwijs en mbo/ho aan de Kamer aanbieden. In de Kamerbrief bij deze voortgangsrapportage, die u samen met MOCW aanbiedt aan de Kamer, worden de uitkomsten van de rapportage geduid en verdere acties aangekondigd.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de bijgevoegde conceptversie. Deze versie gaat parallel naar MOCW. Deze versie wordt daarna tot een definitieve versie gemaakt, die vervolgens ter ondertekening bij u en MOCW wordt voorgelegd.

5.1.2.e

goede brief! Groet Pim Dros.

Kernpunten

- Op 18 oktober bent u in een brainstormsessie geïnformeerd over de leerresultaten en de uitvoering van het NP Onderwijs en over mogelijke acties, die we op basis van de resultaten kunnen nemen. We hebben de lijn uit de brainstorm gehanteerd in de brief.
- De derde voortgangsrapportage betreft weer alle sectoren van primair onderwijs tot en met hoger onderwijs. De brief gaat daarom óók over alle sectoren. De eerste negen pagina's hebben betrekking op het funderend onderwijs. Met een gezamenlijke brief stralen we uit dat het één programma betreft.
- Aan de Kamer is toegezegd dat wij halfjaarlijks rapporteren. Voor deze rapportage is verzending op woensdag 16 november of uiterlijk donderdag 17 november gewenst, omdat de onderzoekers van het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs uiterlijk 17 november naar buiten zullen gaan met factsheets over de actuele resultaten over leerprestaties in het po. Zij hebben het moment van publicatie van de factsheets op ons verzoek langer aangehouden en willen niet later dan 17 november naar buiten.
- Kern van de brief voor funderend onderwijs: de resultaten op het gebied van leerprestaties zijn wisselend. Er zijn o.a. verschillen tussen de vaardigheden. Dat hangt mogelijk samen met de verschillende manieren waarop kennis en vaardigheid per onderdeel wordt ontwikkeld. Het algemene beeld is dat leervertragingen vorig jaar voor bepaalde vakken zijn toegenomen. Tegelijkertijd zien we dat scholen de uitvoering van het

NP Onderwijs goed ter hand hebben genomen. We hebben nog drie jaar, met het huidige schooljaar meegerekend, om uitvoering te geven aan het programma en de doelen te bereiken. Ook is een groot deel van de middelen nog niet ingezet, wat ook past bij de fase waarin we met het NP Onderwijs zitten, waarin scholen nog ruim 2,5 jaar voor de boeg hebben. Door goede monitoring van resultaten door scholen, door scherpe inzet van middelen en instrumenten behorende bij het NP Onderwijs en door maatwerk voor de leerling hebben wij er vertrouwen in dat de achterstanden van leerlingen goeddeels ingehaald kunnen worden. Vanuit OCW krijgen schoolleiders en leraren de tools in handen om nog gerichter aan het werk te gaan met het NP Onderwijs door middel van kennisdeling en ondersteuning.

Toelichting

- **Brainstorm 18/10:** in de brainstorm gaf u de volgende boodschap mee:
    - De leerprestaties laten een divers beeld zien. Het genuanceerde beeld moet met onderbouwing in de brief naar voren komen. We moeten lezers daarin stapsgewijs meenemen. Dit rijke beeld hebben we verwerkt in de brief en in de voortgangsrapportage. Over de resultaten bij een aantal specifieke groepen is een aanvullend factsheet bijgevoegd.
    - Voor de leerprestaties valt op dat we alleen zicht hebben op de prestaties op kernvakken. Dat het dus om een uitsnede gaat moet duidelijk zijn in de brief. Indien mogelijk is het wenselijk om een breder beeld m.b.t. schoolvakken in de brief te laten zien.
    - Het NP Onderwijs en het Masterplan basisvaardigheden moeten los van elkaar gepresenteerd worden. NP Onderwijs is tijdelijk en gaat over het tegengaan van corona gerelateerde achterstanden. Het Masterplan moet zorgen voor een structureel effect. Een duidelijk verwijzing van NP Onderwijs naar het Masterplan voor de structurele aanpak is wel wenselijk.
    - Qua ondersteunend aanbod moeten we scholen ondersteunen en inspireren waar we kunnen. Andere aanvullende maatregelen, zoals scholen aanmoedigen de overgangsnormen van voor corona weer te hanteren, zijn interessant en moeten verder worden uitgewerkt. Ook het aanspreken van besturen op het vullen van de verantwoording is belangrijk.
- **Voortgangsrapportage**: bij deze nota is ter informatie ook de derde voortgangsrapportage zelf bijgevoegd. Deze rapportage is opgesteld op basis van verschillende externe onderzoeken (CITO, NCO, implementatiemonitor door Regioplan). De voortgangsrapportage wordt op dit moment vormgegeven. Bij de verzending naar de Kamer worden ook de onderliggende onderzoeksrapporten meegestuurd. In deze voortgangsrapportage worden de resultaten gepresenteerd van zowel de leerresultaten als de uitvoering. De rapportage geeft een beeld van schooljaar 2021/2022. In de rapportage wordt

o.a. meer inzicht gegeven in de resultaten op verschillende vakken en van verschillende groepen leerlingen, zoals door u gewenst (p. 8-15 van de VGR).

- **Interdepartementaal overleg:** ambtelijk is er op 3/11 interdepartementaal gesproken met de ministeries van FIN, SZW, BZK en VWS over de resultaten en de lijn van de Kamerbrief. Zij kunnen zich vinden in de lijn voor de brief, maar zij zouden wel graag een duidelijker antwoord krijgen op de vraag hoe leerlingen ervoor hadden gestaan als er geen extra middelen waren geweest. Deze vraag hebben wij eerder al aan verschillende wetenschappers voorgelegd, maar een bevredigend antwoord hebben we nog niet. Wij zullen verder onderzoeken hoe we daar een duidelijker antwoord op kunnen geven, bijvoorbeeld aan de hand van een internationale vergelijking. Op dit moment is er nog geen onderzoek over hoe andere landen ervoor staan met het herstel na een min of meer normaal schooljaar. Er zijn wel berichten dat in de VS de extra middelen simpelweg niet worden ingezet.
- **Omgevingsanalyse COM**: uit de omgevingsanalyse die vorige week is gemaakt komt naar voren dat in de media diverse stukken geschreven zijn over het NP Onderwijs, o.a. wordt gesuggereerd dat geld mogelijkerwijs niet goed is ingezet, omdat er geen goed beeld is waar het aan wordt besteed. Daartegenover staan ook media-uitingen die laten zien dat scholen de middelen op een zinvolle wijze inzetten Met de brief kunnen we op deze signalen ook weerwoord geven.
- **Eindexamens**: in een aparte Kamerbrief over eindexamens wordt nader ingegaan op de acties die we dit jaar in dat kader nemen. U heeft over dit onderwerp eerder een nota ontvangen en op 8 november een brainstorm. Aan de hand van de uitkomst van de brainstorm en moment van verzending van de examenbrief passen wij de tekenversie van deze brief aan op het punt van normalisering/herstel van normen.
- **Aanvullende maatregelen**: we hebben in de acties die we als vervolg op deze resultaten inzetten aangegeven dat scholen zelf moeten blijven sturen op het programma en aan de hand van resultaten maatwerk moeten bieden voor leerlingen, zodat alle leerlingen in beeld zijn en blijven. Aan onze kant breiden we het ondersteuningsaanbod uit en verrijken we dit. We zorgen ervoor onder andere door doorontwikkeling van de menukaart dat de evidentie ook landt in de klas en we geven scholen meer handvatten om de interventies uit te voeren. Ook gaan we scholen ondersteunen bij de monitoring. Waar het om verantwoording gaat spreken we besturen aan en verwachten we op dat vlak verbetering.
- **Openstaande moties en toezeggingen**: in de brief wordt een motie van De Hoop (PvdA) afgedaan, waarmee werd voorgesteld om meer praktijkgerichte interventies toe te voegen aan de menukaart. Verder staan er geen moties open voor het NP Onderwijs. Wat betreft de toezeggingen zijn we met een groot deel van de toezeggingen aan de slag/voldoen we in de voortgangsrapportage.

Beeld is: Of nog niet uitgegeven/benut of aan de verkeerde dingen. / Hoe tackelen we dit?

- **Externe partijen**: de volgende versie van de brief en voortgangsrapportage willen we ter informatie kort voor het uitgaan van de brief onder embargo delen met de sectororganisaties.